

T. T. G. TARTU TÜTARLASTE GÜMNAASIUMI ÕPILAS- PERE HÄÄLEKANDJA

Nr. 9.

1. veebruar 1932.

IV aastakäik.

Väljaandja: Tartu tütarlaste gümnaasium. Pea- ja vastutav toimetaja: Aug. Raud; abi: E. Jaska. Tegev toimetaja: A. Hurt. Toimetuse liikmed: T. Linde, E. Madrats, V. Märtn, L. Raba, M. Suits. Talituse juhataja: V. Käppa. — Kaastööd võtavad vastu toimetuse liikmed igal ajal. — „T. T. G.“ ilmub iga kuu 1. ja 15. päeval, välja arvatud õppetöö vaheajad. Tellimishind: aastatellijale 20 senti number, üksiknumbrite tellijaile à 25 senti.

Ma töotan ning vannun . . .

Niina Rafasep.
Ida Lokk'i joonis.

On kohustisi, mida ei panda mitte maksma niivõrd seadusereglitega kui sisetundega. On kohustisi, mille kohta ei käi sõnad: *s a p e a d!*, vaid: *m a p e a n!* On kohustisi, mille mittetäitmine pole maksva korra rikkumine, vaid oma südamehääle vägistamine.

Seadusetäht on austatav, ent inimese sisetunne on püha. Seadusetäht ainult näeb, sise-

tunne näeb ja tunneb. Sisetunne on kõik, seadusetäht haarab ainult osa eelmise piiraladest. Sisetunne on kaugelt suurem kui ametlik seadus.

Kui inimene eksib väljakuulutatud seaduste vastu, allub ta karistusele. Eksib ta veel ja veel, langeb ta kaasinimeste põlguse alla. Seadusi austavad isikud hoiavad tast eemale kui katkutõbise eest. Ent kui inimene eksib oma pühima sisetunde vastu, langeb ta iseenda põlguse alla, mis on kõigist põlgusist kohutavaim, sest midagi ei armasta inimene nii kui iseennast. Kui inimene, patustades ikka ja ikka oma sisetunde vastu, ei hooligi sellest enam midagi, siis on tõeline inimene temas surnud, ainult ta korjus liigub ringi maailmas, kuni seegi kõduneb. — Aga kaunis on saata maamulda oma maine keha siis, kui sisetunne on jäänud õilsaks südamevere viimse tuskatuseni. Ei ole siis alusega see tõekspidamine: keha sureb, vaim jääb elama igavesti.

On õnnelikud noored, kelles kõigis elab veel sisetunne, kes pole suutnud seda veel tumestada, kes pole suutnud endis seda veel surmata. On õnnelikud noored, kes julgevad südame hirmuvärinat vaadata igapähele kristallselge pilguga silma. On õnnelikud noored, kes toimivad meelsasti oma sisetunde järele ja austavad selle käsul ka seadusi, mida kuulutab maailm.

Töotan ning vannun!..

Töötada ning vanduda — on ainult selle osaks, kelle sisetunne on puhas. Teiste juures pole neil sõnul maad. Töötada ja vanduda ainult sõnades, kui sisetunne räägib selle

vastu või kui sisetunnet enam ei olegi, on mõttetu, kuritahtlik, ülbe, häbematu teesklemine.

On aardeid, mida ei tajuta, vaid mida ainult tuntakse. On aardeid, mille eest ohverdatakse kõik maised hüved. On aardeid, mis ainult teevadki inimesest inimese. Ja neid

aardeid loob ja säilitab ainult puhas, õilis, rikumata sisetunne.

Noor, austa oma sisetunnet, toimi selle järele!

Noor, pea pühaks oma looduse-emalt kingitud paleusi!

Noor, hoia, et sinu krooni sinult keegi ei võta!
A. R.

Leegionid.

Leegionid armetumaid kisendavad tuulde oma ahastust.

Leegionid ristis käsi tõstet yles taeva poole, anudes sealt halastust.

Leegionid kiristavaid hambaid — vihkamine nende rõkkav ood.

Leegionid, kes ei palu, kes ei nea, kes ei kaeble — kastavad maad sõnatumad pisarvood.

Leegionid, tuimuse kes soomusryssye poevad — pehastunud sydamete lohutumad rood.

Ent neil õil, mil pidutsemas kukelaulu eel on vaimukari, valla kistaks' kohutavaiks sosistusteks tuhandete sydamete uksed, sosistusteks paisuvateks, sajatavaiks palveiks; püstitud syydlasel ta juuksed.

Lõhkegu maa! Avagu end taevas, sylvitagu maha tuld!

Alatuse peninukid ryvetand on inimhinge pyhakojad!

Kadeduse tapapink kõik hukkab, kel on vastupanuks vähe jõudu,

ent kes siiski uljalt meelisklevad inimpojad.

Häbiposti veetud au ja aated — need ei ole enam moes!

Tantsida nüüd kes ei taha oma ligimese turjal, kaelani see rabeleb vaid viletsusesoos.

Ylbed aga istvad troonel, ymbritsetud ajajärgu pöörasest sadismist.

Miks ei sygavikud ava kurke, karistust et tuua patuseile?!

Miks ei pilved lõhkene, et välk võiks lyya ylbetele katusharja?

Oo, miks maskis ylekohus prassimas on õigluspere matuspeol?

Leegionid läbematuid silmi kysitlevad maad ja taevast, merd ja päikest.

Leegionid veel ei väsi ennustamast viimsepäeva äikest.

Leegionid, väsinud kes otsimast on tõde jäävat, jätavad maailma kärava

usus: surm on ainus võti, avab elumõtte värava.

4. näärikuul 1932.

Ao.

Talvine rapsoodia.

Nii kui vaikse muusika saaten,
laglede langeden
kuhjunud hangeden
varjude mäng,
värvide säng:
valgustet aknaist taas verevat, lillat
õrnale lumele pillat.

Seisatun sillal.

On loojang, ent hämardub juba.
Nõlvakul syttinud tulesid linna.
Kumerus pää kohal valat kui tinna.
Vasakul sylelev taevas ja maa
häbeneb, katten end varjava looriga.
Verehtub tuli vaid ujula . . .

Lisandub veelgi mu tujule
yllast ja rõõmsaimat jume:
höisata tahaksin, joosta ja hyйда:

„Helbeke hellake, lagleke kullake,
tahan sind pyyda,
pisike täheke taevaseist kõrgusist!

Kui sa ent tõrguksid,
kõrvale põikuksid:
suuga sind suudleksin —
jäätise killuna huulile sulaksid!“

Korruga tapet on vaikus . . .

Kui lainetel kaikuks
lööb pyhakoja kella.
Taas enam unistella
ei saa, kätt sirutella.
Tähti pyydmaks ma äivetu.
On valu kuski hetkeline, torkiv,
kui haistan ristikkeina hõngu,
mööduvan koorman levitet . . .

Taas siluks keegi kui mälestustelõnga,
mecnub et suvi möödund, helge:
kõik ristikkeinad . . .
kerkokellad . . .
puulbaõdang . . .

A. H.

Poemehe naine.

Õrn, kahvatu, heledate juuste ja suurte kuldpruunide silmadega oli ta. Need olid aga enamasti alati kurvad. Poemes ise, suure kõhuga vanaldane mees, näis oma noort naisukest küll väga hellitavat ja hoidvat. Ta andis oma naisele päevas mitukümmend hellitusnime ja ta armul ning lahkusel ei näinud tulevat lõppu.

„On ju alles mesinädalad,“ arvasid naabrid omavahel, „küll vana Jaan (nii oli poemehe nimi) pärast ennast muudab. Ta pole sugugi nii hää mees.“

„Miks on noor naine alati nii kurb? — Sellele küsimusele vastas igaüks isemoodi. Mõni arvas, et ta vastumeelt oli sunnitud sellele mehele minema, teine seletas asja omamoodi.“

Möödusid päevad. Siis nähti väikeses poekeses endise paksu vanamehe asemel saledat naisekogu leti taga istumas.

„Aha,“ inimestel oli jälle kõneainet, „näete, nüüd on asi juba niikaugel, et vanamees naist sunnib poes töötama. Kas pole piin istuda noorel olevusel hommikust õhtuni poes?“

Tõesti, see oli Lenchenil alles piin! Hommikust õhtuni olla poes, õhtul jälle selle vastiku mehe kõrvale vaiba alla pugeda, see polnud mingi elu. Ka mees hakkas end muutma. Ei kõlanud enam meelitused, vaid käsud, ainult valjud käsud.

„Mesinädalad on möödas,“ mõtles Lenchen kibedusega, „nüüd alles algab see „õige“ —.“ Ta ei teadnud isegi, mis „õige“ pidi algama, kuid midagi õiget algas, sellest sai ta aru.

Oli praegu ju kevade, kuid Lencheni südames polnud ainust päikesekiirt. Päike sulatas ju tänavail lund. Kuid — oli kevade!

Till-till! Poeksekell äratas Lencheni mõtteid. Kolm noort, moe järele riietunud härrast astusid leti ette. „Paberosse! Millised häädsordid on teil?“ küsiteldi.

Lenchen tõi parimad, mis tagavaraks olid.

„Kas pole teil kallimaid?“ küsis üks härradest. Lenchen tõstis oma kurvad silmad. „Ei,“ vastas ta tasa, „praegu pole paremaid.“

„Mu Jumal! Millised silmad,“ sosistasid härrad, „ent kui kurvad!“

„Hää küll! Võtame kolm karpi,“ pööras sinisilmaline noormees Lencheni poole. „Palju maksab?“

„Sada viis senti.“ Lenchen võttis raha vastu.

„Jällenagemiseni!“ Ja uks härrade seljaga langes kinni.

Sest ajast peale olid kolm noormeest alalised poe küllastajad. Lenchenil sigis nendega tutvus.

„Miks on teie ilusail silmil alati nii kurb

läige?“ küsis kord sinisilmaline Olavi Lenchenilt. „Teie kuldsilmil,“ täiendas lauset tumedasilmaline Bruno. Üksi hallisilmaline vaikis, ja Lencheni kuldpruunid silmad vaatasid just temale. „Vaid sinal!“ mõtles ta.

Õhtul, kui suleti poeüksed, läks Lenchen tuppa kapi juure, valis parimad riided ja ütles siis mehele: „Lähen täna peole. Olen küllalt istunud leti taga. Ma ei kannata sellist üksilist elu.“ Mehe vastust kuulmata väljus.

Säärased käigud hakkasid korduma. Kuid see tõi Lencheni kurvile silmile rõõmsa läike ja põsile puna. Ta oli veetlevam kui kunagi enne. Kodus aga oli Lenchenil nüüd alati täieline põrgu. Mehe söimusõnad ei andnud talle kuskil rahu, ja kui ta rääkis praegusest elust oma hallisilmalisele sõbrale, ütles see: „Lenchen — ja sina — sa kannatad seda? Oled noor, ilus. Tule minuga, teen su õnnelikuks ja rikkaks, kuna sa nüüd oled vaid vaene poemehe naine!“ Seda ütlesid talle ka kaks teist sõpra. „Kuid siiski hallisilmaline on minu,“ ütles Lenchen enesele.

Soojal maikuu õhtul ootasid kolm noormeest poe ukse ees Lenchenit. „Tulen nüüd teiega,“ ütles Lenchen rõõmust särades nende juure joostes.

„Kuid kellega meist?“ Noormeeste silmil peegeldus pool küsiv, pool kartev ilme.

„Varssi otsustan!“

Tantsusaalis tantsis Lenchen kordamööda kolme härraga.

„Lenchen! Otsusta nüüd,“ sõnas Olavi, avades ühe toa ukse. Kõik neli astusid sisse.

„Kas saavad need kaks väga õnnetuks, kellele „ei“ ütlen? Kuid siiski, ärge saage õnnetuks, olen vaid poemehe naine, kuid tulen — sinuga!“

Hallisilmaline noormees võttis hõisates tema poole sirutatud õrnast käest kinni.

Sinisilmaline ja tumedasilmaline vaatasid veel kord Lencheni kuldsilmisse.

„Ole õnnelik!“ sosistasid nende silmad, siis lahkusid mõlemad sõnalausumata, vaikselt.

15. IX 30.

Heljo.

**Avarust! Oo, vallandust vaimu ja valguselle!
Vähem valevalgust, alistumist urgaste salguselle!**

E. Hiir.

*Võta tilgakene mett
ja siis sada pangi vett —
püüa kärblasi.
Sajad saad sa kätte meega,
aga mitte ühte veega.
Kärbes sinagi.*

A. Grenzstein.

**Tartu tütarlaste gümnaasiumi
õppeaasta**

Klassid.	I			II			III			IV		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c
I. Õpilaste arv klassis.												
Õpilaste arv õppeaasta alul	40	36	32	47	41	33	29	32	22	30	33	30
Tuli juure	—	—	5	—	4	—	1	2	—	—	—	—
Lahkus	6	2	4	2	3	3	1	4	1	—	—	1
Õpilaste arv poolaasta lõpul	34	34	33	45	42	30	29	30	21	30	33	29
II. Puudumine.												
Puudunud tundide üldarv	671	640	388	679	808	392	333	430	219	370	772	627
Mitu tundi iga õpilase kohta	19,7	18,8	11,76	15,1	19,2	13	11,5	14,3	10,4	12,4	23,4	21,6
Sugugi ei puudunud mitu õpilast	7	8	10	18	8	9	8	6	7	7	7	4
Nende %, kes ei puudunud	20,6	23,2	30,3	40	19	30	27,6	20	33,3	23,3	21,2	13,8
Hilinenemisi oli mitu korda	24	13	6	11	8	8	3	10	4	1	7	21
Ei hilinenud mitu õpilast	24	27	28	37	36	26	26	23	17	29	28	17
Nende %, kes ei hilinenud	70,6	79,4	85	82,2	85,7	86,7	89,7	76,7	81	96,7	85	58,6
III. Edasijõudmine.												
Ülhtegi nõrka ei olnud mitmel õpilasel	15	15	15	23	18	14	12	17	7	16	12	14
Nende %	44,1	44,1	45,5	51	42,9	46,7	41,4	56,7	33,3	53,3	36,4	48,3
1 nõrk oli mitmel õpilasel	6	8	8	9	10	3	6	5	9	6	8	9
Nende %	17,6	23,2	24,2	20	23,8	10	20,7	16,7	42,9	20	24,2	31
2 nõrka oli mitmel õpilasel	3	6	4	4	4	7	1	2	2	4	7	5
Nende %	8,8	17,6	12,1	9	9,5	23,3	3,4	6,7	9,5	13,3	21,2	17,2
3 ja rohkem nõrka mitm. õpil.	10	4	6	9	10	6	10	6	3	4	6	1
Nende %	29,5	11,6	18,2	20	23,8	20	34,5	20	14,3	13,3	18,2	3,4
Nõrku numbraid üldse klassis	68	28	36	55	54	37	42	33	24	28	45	23
Mitu nõrka iga õpilase kohta	2	0,8	1,3	1,2	1,3	1,2	1,4	1,1	1,14	0,93	1,36	0,8
Mitmel õpil. kõik numbrid hääd	2	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Nende %	6	3	—	—	2,38	—	—	—	—	—	3	—
IV. Ülespidamine, kord ja hoolsus.												
Ülespidam. hää mitmel õpil.	30	32	32	43	42	29	28	30	20	30	33	29
Nende %	88,2	94	97	95,5	100	96,7	96,7	100	95	100	100	100
Ülespidam. rahuld. mitmel õpilasel	4	2	1	2	—	1	1	—	1	—	—	—
Nende %	11,8	6	3	4,5	—	3,3	3,3	—	5	—	—	—
Ülespidam. halb mitmel õpilasel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nende %	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kord hää mitmel õpilasel	22	30	24	35	34	24	24	19	9	28	22	20
Nende %	64,7	83,3	72,7	77,8	81	80	82,8	63	42,9	93,3	66,7	69
Kord rahuld. mitmel õpilasel	10	4	9	8	8	5	5	11	10	2	11	7
Nende %	29,4	11,1	27,3	17,8	19	16,7	17,2	37	47,6	6,7	33,3	24,1
Kord halb mitmel õpilasel	2	2	—	2	—	1	—	—	2	—	—	2
Nende %	5,9	5,5	—	4,4	—	3,3	—	—	9,5	—	—	6,9
Hoolsus hää mitmel õpilasel	18	21	14	27	21	15	15	12	9	25	12	19
Nende %	53	58,3	42,4	60	50	50	51,7	40	42,9	83,3	36,4	65,5
Hoolsus rahuld. mitmel õpilasel	8	13	18	16	21	8	8	14	10	5	13	10
Nende %	23,5	36,1	54,5	35,5	50	26,7	27,6	46,7	47,6	16,7	39,4	34,5
Hoolsus halb mitmel õpilasel	8	2	1	2	—	7	6	4	2	—	8	—
Nende %	23,5	5,6	3,1	4,5	—	23,3	20,7	13,3	9,5	—	24,2	—
Märkuste üldarv	51	9	5	24	28	28	17	5	47	16	15	15
Märkusi tehtud mitmele õpilasele	19	5	5	15	19	17	10	5	14	13	10	12
Märkusi pole tehtud mitmele õpilasele	15	29	28	30	23	13	19	25	7	17	23	17
Nende %	44,1	80,6	85	66,6	55	43,3	65,5	83,3	33,3	56,7	69,7	58,6
V. Keskmine edasijõudm. nrid.	3,156	3,205	3,169	3,217	3,189	3,153	3,164	3,145	3,142	3,228	3,104	3,180

ted

õpilaste kohta 1931./1932.

I poolel.

V			Kokku	Lainud aastal	Klasside järjestus paremuse järele.														
a	b	c			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
28	31	33	497	530															
—	3	2	17	4															
1	—	—	28	9															
27	34	35	486	525	IIa	IIb	Vc	Ia	Ib	Vb	Ic	IVb	IIc	IVa	IIIb	IIIa	IVc	Va	IIIc
					45	42	35	34	34	34	33	33	30	30	30	29	29	27	21
580	898	1126	8933	8925	IIIc	IIIa	Ic	IVa	IIc	IIIb	IIa	Ib	IIb	Ia	Va	IVc	IVb	Vb	Vc
21,5	26,4	32,2	18,4	17	10,4	11,5	11,7	12,4	13	14,3	15,1	18,8	19,2	19,7	21,5	21,6	23,4	26,4	32,2
4	2	4	109	163	IIa	IIIc	Ic	IIc	IIIa	IVa	Ib	IVb	Ia	IIIb	IIb	Va	IVc	Vc	Vb
14,8	5,9	11,4	22,4	31	40	33,3	30,3	30	27,6	23,3	23,2	21,2	20,6	20	19	14,8	13,8	11,4	5,9
9	15	7	147	141															
19	24	30	391	415															
70,4	70,6	85,7	80,5	79	IVa	IIIa	IIc	IIb	Vc	IVb	Ic	IIa	IIIc	Ib	IIIb	Ia	Vb	Va	IVc
					96,7	89,7	86,7	85,7	85,7	85	85	82,2	81	79,4	76,7	70,6	70,6	70,4	58,6
12	16	20	226	302	Vc	IIIb	IVa	IIa	IVc	Vb	IIc	Ic	Va	Ia	Ib	IIb	IIIa	IVb	IIIc
44,4	47,2	57,1	46,5	57,5	57,1	56,7	53,3	51	48,3	47,2	46,7	45,5	44,4	44,1	44,1	42,9	41,4	36,4	33,3
7	6	9	109	121															
26	17,6	25,7	22,4	23															
4	6	5	64	49															
14,8	17,6	14,3	13,2	9,3															
4	6	1	86	51															
14,3	17,6	2,9	17,7	9,7															
27	38	22	560	434	Vc	Ib	IVc	IVa	Va	IIIb	Vb	IIIc	IIa	IIc	Ic	IIb	IVb	IIIa	Ia
1	1,12	0,63	1,15	0,83	0,6	0,8	0,8	0,9	1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	2
1	—	1	7	14															
3,7	—	2,86	1,44	2,7															
27	33	35	473	477	IIb	IIIb	IVa	IVb	IVc	Va	Vc	Vb	Ic	IIc	IIIa	IIa	IIIc	Ib	Ia
100	97,1	100	97,3	91	100	100	100	100	100	100	100	97,1	97	96,7	96,7	95,5	95	94	88,2
—	1	—	13	48															
—	2,9	—	2,7	9															
—	—	—	—	—															
22	26	35	374	425	Vc	IVa	Ib	IIIa	Va	IIb	IIc	IIa	Vb	Ic	IVc	IVb	Ia	IIIb	IIIc
81,5	76,5	100	77	81	100	93,3	83,3	82,8	81,5	81	80	77,8	76,5	72,7	69	66,7	64,7	63	42,9
5	7	—	102	88															
18,5	20,6	—	21	16,7															
—	1	—	12	12															
—	2,9	—	2	2,3															
20	22	27	277	357	IVa	Vc	Va	IVc	Vb	IIa	Ib	Ia	IIIa	IIb	IIc	IIIc	Ic	IIIb	IVb
74	64,7	77,1	57	68	83,3	77,1	74	65,5	64,7	60	58,3	53	51,7	50	50	42,9	42,4	40	36,4
7	8	8	177	149															
26	23,5	22,9	35	28,4															
—	4	—	44	19															
—	11,8	—	9	3,6															
16	26	5	307	230															
14	18	8	184	161															
13	16	27	302	365	Ic	IIIb	Ib	Vc	IVb	IIa	IIIa	IVc	IVa	IIb	Va	Vb	Ia	IIc	IIIc
48,1	47,1	77,1	62,1	69,6	85	83,3	80,6	77,1	69,7	66,6	65,5	58,6	56,7	55	48,1	47,1	44,1	43,3	33,3
3,243	3,152	3,287	3,182	3,286	Vc	Va	IVa	IIa	Ib	IIIb	IVc	Ic	IIIa	Ia	IIc	Vb	IIIb	IIIc	IVb
					3,287	3,243	3,228	3,217	3,205	3,189	3,180	3,169	3,164	3,156	3,153	3,152	3,145	3,142	3,104

Las tantsivad su kergemeelsed jalad.

(Veste.)

Iga tütarlaps, kes jõuab ikka, millal unustab nukud ja osalt ka õppimise, tunneb jalus imelikku, seletamatut tahet, teha igasuguseid samme ning pöördeid. Ilmneb eriskummuline haigus — tantsutõbi, mis arstitav vaid tantsustundides. See ei hooli saledusest ega tusedusest, haarab brüneti ja blondi, suure ja väikese.

Möödunud sügisel levisid selle nakkava taudi pisilased ka IIb-s, seni nii „terves“, eeskujulikus ja naiivses klassis. Ega õnnetus käi kive ega kände mööda, vaid valib ohvriks sageli parima ja väarikaima.

Tundus see „õnnetus“ lugupeetud klassijuhatajannale raske hoobina, ja et ta klassi armastab nii piiritult, pidi ta loovutama ülalnimetatud ainsa arstimini. Varssi oli saavutatud ka nõusolek härra direktorilt, ja algas vaevarikas ettevalmistus haiguse ravimiseks. Haigus jõudis pöördepunktile, kui saabus teade, et kokkutants on 16. okt. H. T. G-s. Palavik oli üle neljakümne pügala; oli kaalul, kas haigus peab suurenema või vähenema. Kuna arstim oli mõjuv, tuli loomulikult tervenemine.

Saabuski kriisimoment. Olles haigusest väga nõrgad, ei julgenud keegi üksi minna H. T. G-sse, vaid hommikupoole määrati kindlaks kas kolme-, nelja- või enamliikmelised kohtamised, et rünnata võimsamal jõul H. T. G. valget „rüütlilossi“.

Vallandusime ülirohvaist. Algas kibe, ülitähtis toiming — enesekorraldamine. — „Anna peeglit!“ — „Laena mulle tsipake valgust!“ (Te muidugi taipate, mida mõtlen „valguse“ all.) — „Ega mul liiga tugevalt tundu?“ — Nii kõlasid hüüded läbisegi. Oldi üliväga vastu tulelik iga sõbratari soovile, sest kes suutis olla mittehelde sel suurmomendil (ja heldet andjat õnnistavat ju jumal).

Lõppeks olid kõik „paraadmundris“, s. t. lumivalgete ninakeste, niitpeente mustade kulumudega, lokitud juustega ja ilma põlleta. [Viimased olid korralikult kokku pandud portfelliges, sest oleme ju väga kokkuhoidlikud (arvestades üldist majanduskriisi) ja „ontlik“ tütarlapsed.]

Läksime siis saali. See oli suur ja avar ja selle sissekäiku kaitsesid noorukid läbitungivate arvustavate pilkudega — nagu kuninga ihuvalvurid paljastatud mõõkadega. Momentaanselt okupeerisime pikad pingid seinte ääres. Noorukid sõelusid edasi-tagasi, nagu oleksid nad kedagi või midagi otsinud.

Ma ei tea, kuidas äkki tuli mõte, et vahest otsitav olen mina. Pidin juba lähenema neile

ja ütlema, et olen siin, sest mu ülikaastundlik süda tahtis vabastada neid otsimisvaevast. Ent seal turgatas korraga meele, et võin end ka istuma jäädes märgatavaks teha. Katsusin siis igati teenida noorukite tähelepanu, asetades end igasuguseisse poosesse (õpitud kinno!). Ümisesin poolvaljusti oma kellukeste helinale sarnleval häälel uusimat šlaagerit: „Lass' mich, lass' einmal deine Carmen sein!“ Samal ajal märkasin oma ülimaks hämmastuseks, et ka enamus mu „kaasvõitlejaist“ oli selle sama ülesande edukal täitmisel. Kuid asjata! Mu vaeva ei tasutud: kõigi noorukite pilgud suundusid meie ülikaunile „missile“! Nüüd alles taipasin, keda otsiti! Kuid ega's teda maksnud kadestada: „iluduskuningatar“ peab ometi saama vastava tähelepanu osaliseks.

Ajanäitaja osut oli libisenud juba üle poole nelja, kui me tantsuõpetajanna pr. Luts andis viimaks tantsualguseks loa. Oi taevane, millised tundmused mässasid rinnas! Süda tuksus, justkui tahaks põrandale kukkuda. Ent seistes oma tantsupartneri kõrval kadus ängistav tunne, muutudes mugavaks rõõmutundeks.

Mängiti tangot. Tantsida esimese tantsuna tangot, kas pole see õnn! Ometi oleksime pidanud tantsima esimesena mõne vähem-meeldiva tantsu, sest see meie tango ei sarnanenud sugugi tanqole, mille ujuvates sammudes olevat kirge ja eksootikat, vaid see oli lihtsalt toiming, mida tehti kohmakalt tammudes ja hiqistades. Kuid mõningad tantsisid küllaltki hästi.

Näol võidurõõmus naeratus (jälgendades pr. Luts'u stiili), liugles meie „miss“ õhetavi põsi sportlase-„tantsumeistri“ juhitud tsipa kareldal parketil. „Missi“ läheduses keerleb ta sõbratar pisut lühikese partneriga — ilme üliõnnelik, jumalik, silmis säärane vaimustus, et tahtmatult mõtlesin: seesinane tütarlaps on küll seitsmendas taevas. Ühe tähtsa mehe veel tähtsam tütar tantsis ka, vaadates sellise uhke pilguga mittetantsijaid, kui oleks ta üksi demonstreerinud tantsu. Üks klassikaaslasist möödus, suu ümber nutuvõru, sest ta partneri pikadele saapaninadele näis hoovavat tütarlapse pisikesest kinganinadest erilist külgetõmbeõudu, nii et varem-mainitud „nina“ püüdsid kontakti alal hoida viimatimainituteaga. Väikeste varbakeste valu suurendasid, muide, ka kingakesed nr. 35, mis pidid olema vahest nr. 37—38.

Kuid mis ma siis nägin, pani tarretama vere. Nimelt oli üks tütarlaps määratus tantsuvaimustuses lähendanud oma kriitvalge näo-

kese liialt tantsupartneri rinnale, millest oli tekkinud viimase kuuele suur jahuvalge laik. Ta katsus igati viimast sealt kaotada, kuid see ei õnnestunud. Tal polnud julgust seda säält avalikult ära pühkida, kartes, et ta partner sellest liigutusest valesti aru saab, mõeldes, et tütarlast on vallanud mingisugune õrnusehoog, mis väljendub paitamises.

Esimene tants lõppes. Istusime pinkidele, ning siis unistati ja mõtiskeldi ikka veel helide võlu ja tantsuhurma mõjul.

Tütarlapsed manasid nägudele filmides nii sageli imesteldud Greta Garbo või Marlene Dietrich'i blaseerunud ilmeid ja katsid silmi värskelt-tumestatud ripsmetega, huulil ekslev naeratus. Näis, kõik olid end ehtinud vaid selleks, et kütkestada ning magneedina tõmmata ligi — tantsupartnerit, kuigi vanarahva tarkus ja füüsika õpetavad, et magneet kulda ligi ei tõmbavat! Ent kes maldas sellele mõelda! Kui ainult saaks tantsida! Kui ei jääks istuma! „Blahee peal olek“ on hirmsaim karistus igale tütarlapsele, kes enesest midagi peab ja tantsu hindab. Saatuse lemmikud — tütarlapsed, kellele külluses jagatud solgust ja kütkestavat näovõlu, need, kel on enam-vähem juba tuntud nimi tantsijate seas — need istuvad ükskõiksest, hooletult, teades, et neil varuks on partnereid. Ja kui julgeb tulla mõni neist, kel pole mingeid eeldusi olla või saada „seltskonnalõviks“, mõõdetakse teda pääliskaudselt, ja huulilt poetub vaevalt: „Ei, ma ei tantsi.“ Ning vaene poiss, näolt päikeseloojanguna lõken-dav, pöördub endisele kohale, südames kibedus tütarlaste vastu. Mõni „müürililleke“, „seina-dekoratsioon“ oleks aga nooruki kutse vastu võtnud sädelevi silmi. Mõlemad võib-olla oleksid olnud õnnelikud. Kuid — jah, on nii, et noorukeid meelitab kõik, mis särab, tütarlapsi muidugi niisamuti.

Muide, pöördudes tagasi „müürilillekeste“ juure, nende seisukord pole kuigi kadestamisväärne. Ei tohi ju teisile näidata, et südames pureb ning uuristab kadeduse-uss, et sageli

kahju tundes enese pärast kas või pisarate maikugi tundub. Peab tegema äärmiselt ükskõikne ilme, võimalikult näitama, et ei hoolitagi tantsust, veel vähem noorukeist.

Ooh, tagasihoidlikult tõstetakse käekene punasuu ette, mida haigutus tahab suureks veinitada. Pöördutakse naabri poole (kui see just on käepärast) ja alatakse tasapisi klatši ja arvustust tantsijate kohta. „Jaa — ta ju muidugi tantsib üsna hästi, aga ma olen näinud paremat tantsu. — Ta usub, et on võluvalt sale, aga vaata ainult ta sääri — otsekui ringpoodide sambad! — Huu, vaata kui lühike kleit tal on! — Ainustki õiget sammu pole ta teinud!..“ Ja nii harrastatakse lõpmatult edasi „õilsate“ kaasvõitlejate arvustamist. On neil ju tõesi nii palju vigu! Ja miks mitte vihjata kaasinimeste silmas olevale pinnule, kui oma „hinge peeglis“ olevat palki ei nähta!

Järgmises tantsutunnes kerkivad esile umbes niisamasugused tunded, niisamasugused nähtused ja niisamasugused juhtumid. Loomulikult avastub ka pörutavaid uudusi, värsked, tundmatuid nägusid, kes võib-olla siiski ainult kitsale ringile teada. Tujukas õnn teeb teises tunnis mõnegi „müürilillekese“ teiste klatši-kaaslaste kadestusobjektiks. Nimelt kui tuleb too suur „oma“, kes on ilusaim, toredaim ning parim tantsija. Ning ühtlasi — mõni varemait tantsutunnes lõigatud loorbereil puhkav iludus peab pettunult rahulduma ka mitte „esimese sordi“ tantsijaga. Mis tetä — ega's alati „vea“!

Lõbusalt ja ruttu möödusid tunnid — liiga ruttu kõigi arvates. Miks ometi ei lubata tantsida kogu semestri vältel? See ei tähenda ju midagi, et ilmuvad vastikud kahed ja kolmed miinused! Ega siis ju õpita enestele, vaid ainult õpetajaile — see on õpilaste vana tõde. Kui „haigus“ korrapäraselt ning järjekindlalt välja ravitsetakse — kas see midagi ei maksa? Nüüd aga tuleb oodata pikisilmi järgmise aasta sügist, mis toob kaasa uue tõvehoo, uue arsti-misperioodi.

H. Põltsamaa.

Keelenurk.

Keelelisi vastuoksusi.

Oma õigekeelsuslikus ja keeleuenduslikus tegevuses olen sattund teravasse vastollu rahvaga, kelle liige olen.

Juhtub nii: olen jõudnud veendumusele, et see või teine vorm ei ole õige ega hää, vaid et selle asemel tuleb tarvitada teissugust keelendit. Kuid oma imestuseks ja tusaks märkan, et kõik või väga paljud tarvitavad — kõnelevad ja kirjutavad — just seda minu poolt halvaks, vealiseks peetut. Ja mis siin veel kõige hämmastavam ja kogu nähtuselle annabki ta veidra vastu-

oksuslikkuse, on see, et teises, teatavalt seisukohalt sarnases juhtumis ollakse jälle vastupidi. Me teeme teineteise seisukohalt vastuoksa. Esineb ja kordub selline skeem kui järgmine: mina olen pikema vormi poolt, nemad eelistavad lyhemat; mina taunin pikema veaks ja soovitan lyhemat, neil on just siis vaistlik ja vastupanematu kalduvus tarvitada pikemat. Või: mina tarvitan genitiivi, nemad partitiivi; mina partitiivi, nemad genitiivi.

Lasen allolevas järgneda rea sääraseid vastuoksusi, mitte seks, et tahaksin nendega oma

arvamisele pöörduda, sest nagu peirumus on õpetand, mõjuvad sellased seletused vähe ega kõiguta kedagi ta juurdund harjumusis (olen ju neist küllalt kirjutand, seletand, hoiatand, kuid ikka tehakse massu vigu kõiges rahus edasi), — vaid pigem massipsyhhoologia kujutamiseks ja yhe iseäralise, kurioosliku nähtuse nentimiseks ja naelutamiseks eesti keele ajaloo.

Vastupidised arvamised ja keelsused on andud paarikaupa, sest ainult vastupidisuse paar annab täielise ja huvitava keelelise vastuoksuse.

Muidugi ei tarvita igakord mitte kõik eestlased asjaomaseid vastuoksuslikke keelendeid, vaid nende tarvitajate hulk eri vastuoksusjuhtumis on eri suurune: kord on kogu „ametlik“ õigekeelsus ja selle jälgijad, kord jälle üksikud inimryhmad Eestis, üksikud keelepiirkonnad (näit. lõunaestlased), üksikud ajalehed, üksikud kirjanikud. Siiski, kui mõnd ajalehe või isikunime mainin, siis ei tähenda see, et asjaomane keelend on omane ainult sellele, vaid et see ajaleht või isik seda nii-ytelda esindab, seda oma autoriteediga või prestiižiga koguni toetab, soovitab, propageerib; selle taga ongi yha kasvav tarvitajate hulk.

1. -p ja -pp vastuoksus. — Pean paremaks ja õigemaks kirjutada yhe lõppklusiiliga

sõnu „piiskop“ ja „pankrot“, aga ametlikult kirjutatakse „piiskopp“ ja „pankrot“; teiselt poolt ametlik kirjaviis on „rätsep“, kuna mina eelistan „rätsepp“.

2. -ma- vastuoksus. — Eelistan „õnnetumal, võimatumal, ääretumal“ jne. (nii kõigist eitavaist tu- sõnadest), aga nyidis-aegsed eestlased jätavad siin selle -ma- ära ja kirjutavad „õnnetul, võimatul, ääretul“ jne. Kuid paljud neistsamust -ma- ärajätjaist eitavil tu- sõnul, kus see -ma- on täitsa õigustet keeleajalooliselt, lisavad selle -ma- harilikult järgarv- sõna käänevormidelle: „kolmandamal, neljandamal, viiendamal“, kus keeleajalooliselt on -ma- täiesti põhjendamatu, sest et see valeana- loogiselt on saadud just neist eitavaist tu- sõ- nust.

3. v-b- vastuoksus. — Õige on v järgmisis sõnavormes: „otstarvet, otstarvete“, elas „kõrves“, kuid paljud räägivad (koguni kirjutavadki) „otstarbet“, „otstarbete“, elas „kõrbes“, mis on kindel viga. Teiselt poolt aga samad inimesed tarvitavad v-d sääl, kus peab olema b: nad ütlevad „koiv, tiiv, tiivklaver“, kuna peab olema „koib, tiib, tiibklaver“.

(Järgneb.)

Joh. Aavik.

Kooli elu.

T. T. G-ski elatakse...

Küll kaunis viletsat viisi veel, aga siiski ikka kuidagi. 20. jaanuaril peeti nimelt Enese- kasvatuseringi üldkoosolek ja järgmisel päeval, s. o. 21 jaan., Kirjanduseringi referaat-õhtu.

Kui mujal Tartu koolides (võimalik et paljudes teisteski eesti koolides) veel karskus- ringid suure (võib-olla küll asjatult liiga suure) agarusega arutavad Eesti Noorsoo Karskus- liiduga ühenduses seisvaid „poliitilisi probleeme“, siis meil vastavas ringis on see olemine küll nii loid, et aina imesta. Mulle ei ole küll meelegi tulnud hakata kellelegi soovitama oma meeli kuumaks kütta õpilase seisukohalt asja- tute ja minu arust mõttetute vaidluste ja kokku- põrgetega igasuguste viimasel ajal päevakor- rale kerkinud poliitiliste küsimustega, kuid nii- palju ikka oleks võidud küll asjale kaasa tunda, et vähemalt Enesek.-ringi liikmed oleksid jõulu ajal peetud noorsootegelaste kursuste ja sääl kerkinud küsimuste kohta tulnud saama lähe- mat informatsiooni. Seda aga ei sündinud ja nii pidi olukorda selgitatama ainult paarikümnele õpilasele. Muidugi on siin vabandavaks asja- oluks see, et kogu see kraam on tütarlastele kaunis igav kuulata ja kaasa elada.

Aga imelik on siis jälle see asjaolu, et järg- misel päeval Kirjanduseringi poolt korraldatud

Endla Madrats'i referaadi puhul „Milles pei- tub õnn“ koosolijate kaunis suurest arvust ja teemi huvitavusest hoolimata siiski nii vähe sõna võeti. Õieti küll — sõna ju võeti, kuid see sõnavõtmine kujunes siis ikka paari-kolme isiku vaheliseks erajutuajamiseks, milline nähtus, muide, viimasel ajal üldse ilmsiks on tul- nud ringide koosolekuil. Neid jutuajamisi on ju päält kuulata iseenesest väga kena, kuid palju kenamad oleksid referaat-koosolekud siis, kui koosolijad võimalikult rohkesti ei püüaks tagasihoidlikud olla. Muidu võib ker- gesti juhtuda, et mõned inimesed, kes on olnud siin koolis kauemat aega ja näinud paremaid päevi, neid veel tagasi hakkavad igatsema ja soovivad, et tänapäevgi juhtuks niisugune ime, et sääraseil koosolekuil püütaks sõna saada üksteise võidu.

V. Martin.

Jakob Hurda mälestusõhtu,

mille korraldasid 13. jaanuaril 1932. a. T. T. G. ja H. T. G. õpilaskonnad Jakob Hurda 25 a. surmapäeva mälestuseks, läks korda vist selli- sena, nagu ta oli kavatsetudki. Osavõtjaid — õpilasi — oli kõigist keskkoolidest ja ei puudu- nud vanemaidki inimesi.

Niisamuti ei saa mitte midagi laitvat öelda

kava kohta, mis alustati H. T. G. puhkpilide orkestri avamänguga ja sama gümnaasiumi õpilaskonna juhataja H. Reibach'i meeleoluliste avasõnadega. Professor M. J. Eisen justustas mõningaid episoodide Jakob Hurda elust, rääkis temast kui eesti agaramast vanavarakogujast ja kiitis õhtu korraldajaid koole nende ettevõtte eest.

Vahelduseks kuulati paar laulu T.T.G. Muusikaringi laulukoorilt ja üks pala H. T. G. orkestrilt.

Siis andis üliõpilane hr. Weitman ülevaate J. Hurda tööst ja tema tähtsusest eesti kultuuri loos.

Veel mõned rahvalaulud, deklameeritud T.T.G. õpilase Maret Suitsu poolt, ja lõppmarss H.T.G. orkestrilt, ja võidi minna koju.

V. M.

Abiturientide pidu 23. I 1932.

See oli lähidasim ja ilusaim õhtu meile peatseile „äraminejaile“. Püsigu ta kauni aardena mälestuste varaaidas, et kord eemal olles oleks meenutada meeldivaid hetki koolipõlvest!

Askeldamine, tööhallusest väljasoleva meeleoluga ja abiturientidele omase tõsiduse ja korrektsusega — see oli pilt enne piduõhtut.

Pidu avati meeleolurikka Arensky „Romance'iga“ ja „Valsiga“, millised palad kanti ette kahel klaveril Va klassi õpilaste L. Lesta ja T. Birkenthal'i poolt.

Järgnes Va kl. õpil. H. Lüüs'i tõlgitud näidend — A. Strindberg'i „Luikvalge“ — Vb kl. õpil. M. Suits'u lavastusel.

Tegelasiks olid: Luikvalge — Vb kl. õpil. E. Lomp; Prints — H. T. G. õpil. V. Ratasepp; Võõrasema — Vb kl. õpil. M. Suits; Signe — Vb kl. õpil. M. Lomp.

Pärast hästiõnnestunud ja publiku poolt kiidetud näidendit laulis abiturientide koor õpet. hr. P. Konsap'i juhatusel kolm laulu, mis hoolsa harjutuse tulemusena tekitasid lakkamatu aplausi. Nagu ikka, sai ka sel korral suure osaliseks Va kl. õpil. V. Otsuse tants „Vene motiivid“. Kava lõppnumbriks oli võimlemine Va kl. õpil. L. Kutsar'i juhatusel.

Üldiselt võib ettekannete kohta laulda vaid kiidulaule. Niisamuti ei saa ka pidu lemmiknumbri — tantsu ja seltskondliku osa — suhtes mainida ühtki väärnähtust. — Aineline tulugi rahuldav.

E. L.

T.T.G. Õpilaspere valitsus

on korraldanud nn. leitud asjade büroo, kuhu seni on kuhjunud üsna palju kaotatud raamatuid, kladesid, vihke ja igasuguseid esemeid —

nimelisi ja nimetuid. Asju võib kätte saada iga päev pärast viiendat tundi kooperatiivi kõrvalkapist.

Kirjandusering

korraldab novellivõistluse auhindadele. I auhind kr. 7.—, II auhind kr. 5.—, III auhind kr. 3.—. Viimane tähtaeg 1. märts s. a.

Kirjanduseringi luulerütmika tunnid on nüüd reedeti k. 17.30—19.

Venekeele tunnid on kolmapäeviti ja laupäeviti k. 13—14.

Kirjanduseringil oli neljapäeval, 21. I 32. kell 17.30 referaat-koosolek. Refereeris Endla Madrats Vc teemil: „Milles seisab õnn?“ Osavõtjaid oli üle 60-ne. Õpetajaist viibis kohal hr. J. Roos, A. Raud, J. Konks ja pr. O. Ramul.

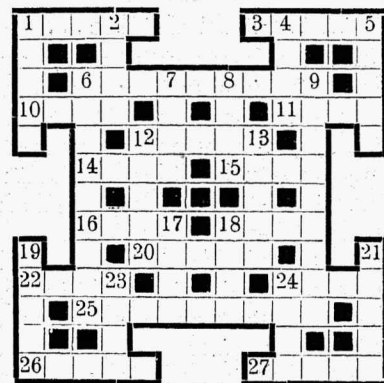
Enesekasvatuseringi

üldkoosolek peeti 20. I, kus oli kõne all küsimus, kas astuda Eesti Noorsoo Karskusliidust välja selles esilekerkinud poliitiliste kalduvuste tõttu või mitte. Osavõtjaid oli vähe ja küsimus jäi lahtiseks.

T.T.G. Reaalteadusering

korraldab 9. veebr. kell 5 p. l. koroonavõistluse T.T.G. 1932. a. meistri nimele.

Hinnamõistatis nr. 6.

Vasemalt paremale: 1. Eesti lüürik. 3. Kalalaitung. 6. Venemaa linn. 10. Sõjavägede peatuskoht. 11. Linn Läänememaal. 12. Spordiriist. 14. Esteetiliselt rahuldav omadus. 15. Lause osa. 16. Vähjapüügi abinõu. 18. Poe mööbel. 20. Veresoon. 22. Jala osa. 24. Maja avaus. 25. Hobust sõiduki ette seadma. 26. Mehanismi osa. 27. Valitsev vaim.

Ültalt alla: 1. Prantsuse kirjaniku teos. 2. Tõuvili. 4. Jook. 5. Paha vaim. 6. Rooma sõjaväelane. 7. Peipsi siig. 8. Ohutaoline keha. 9. Õpetamise-õpetus. 12. Eesti meesterahva nimi. 13. Isik, kellega seltsitakse. 17. Mitte märg, kuid ka mitte kuiv. 18. Millegi teadmatu avastamine. 19. Sügislill. 21. Vanema meesolevuse saksapärase nimetus. 23. Sammalsoo. 24. Ajamäärsõna.

Õigete mõistatajate vahel loositakse välja 10. veebr. s. a. Olaf Roodi „Bertil Holmquist“.